

Szczytno, dnia 14 maja 2025 r.

Wydział Gospodarki Przestrzennej
i Ochrony Środowiska
Urzędu Miejskiego w Szczytnie

Komisja Gospodarki Komunalnej, Prawa i Bezpieczeństwa
Urzędu Miejskiego w Szczytnie

Przegląd realizacji zdań dotyczących ochrony środowiska.

Opracowała: Katarzyna Piekarz

ZASTĘPCA NACZELNIKA
Wydziału Gospodarki Przestrzennej
i Ochrony Środowiska

Katarzyna Piekarz

INSPEKTOR

Lilianna Majewska-Farjan

ZASTĘPCA BURMISTRZA

Michał Trusewicz

Szczytno 2025

Zakres działań z obszaru środowiskowego realizowanych przez pracowników Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Szczytnie obejmuje szereg różnorodnych spraw wynikających z kompetencji samorządu terytorialnego, uregulowanych w wielu aktach prawnych, ustawach, rozporządzeniach, prawa miejscowego, umowach zawieranych z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, a także szeregu porozumień z organizacjami i instytucjami. Czasem zdarza się i tak, że są realizowane zadania nie określone w przepisach prawa, a są po prostu reakcją na potrzeby mieszkańców.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono przegląd realizacji działań podzielonych ze względu na ich charakter tj:

- I. zadania administracyjno – sprawozdawcze
- II. zadania prewencyjne i zaradcze
- III. zadania kontrolno – interwencyjne
- IV. zadania informacyjno – konsultacyjne
- V. zadania z zakresu pomocy dzikim zwierzętom

I. ZADANIA ADMINISTRACYJNO – SPRAWOZDAWCZE

Realizacja działań z tej grupy wynika ściśle z przepisów prawa m. in. z:

- ustawy zasadniczej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. poz. 78),
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54),
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478),
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz.1087),
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399),
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112),
- ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz.757),
- ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 714),
- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587),
- ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2020 r. poz.1680),

i wielu innych.

Zadania uregulowane powyższymi przepisami i stanowiące zdecydowanie największy obszar z wykonywanych czynności to m. in.:

- prowadzenie ewidencji np. zbiorników bezodpływowych, form ochrony przyrody, Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, nieruchomości zawierających na swoim terenie wyroby azbestowe itp.,

- wydawanie zezwoleń, jak również przyjmowanie i weryfikacja sprawozdań składanych przez firmy asenizacyjne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy miejskiej Szczytno,
- wydawanie zezwoleń na wycinkę drzew i/lub krzewów oraz przyjmowanie zgłoszeń o zamiarze wycinki drzew i/lub krzewów oraz prowadzenie postępowań za usuwanie drzew/ krzewów bez stosownego zezwolenia lub za uszkodzenie bądź zniszczenie drzewa,
- opracowywanie programów z zakresu ochrony środowiska oraz ich wdrażanie i realizacja,
- prowadzenie procedury administracyjnej związanej z wydawaniem decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych,
- gromadzenie materiałów oraz opracowywanie raportów i opinii o stanie środowiska na terenie gminy miejskiej Szczytno,
- nadzorowanie spraw dotyczących ustalenia wykazu kąpielisk i określenia sezonu kąpielowego na terenie Gminy Miejskiej Szczytno
- udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie
- realizacja zadań związanych z kontrolą przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w ramach ustawowych kompetencji,
- opiniowanie różnorodnych projektów programów i uchwał z zakresu ochrony środowiska
- prowadzenie spraw związanych z ustanowieniem, funkcjonowaniem oraz zniesieniem form ochrony przyrody na terenie gminy miejskiej Szczytno,
- prowadzenie spraw w zakresie unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest,
- opiniowanie rocznych planów łowieckich ustalanych przez dzierżawców obwodów łowieckich,
- sporządzanie różnorodnych sprawozdań dla celów wewnętrznych oraz na potrzeby organów zewnętrznych np. dla: Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego, Wód Polskich, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innych,
- współpraca z wieloma służbami, instytucjami i organizacjami np. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, Dyrektorem Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej, Powiatowym Inspektoratem Weterynarii, Powiatowym Nadzorem Budowlanym, Policją, Strażą Pożarną i innymi.

II. ZADANIA PREWENCYJNE I ZARADCZE

Czynności podejmowane w ramach zadań prewencyjnych mają przede wszystkim wyeliminować potencjalne zagrożenia dla środowiska – np. zanieczyszczenia wód, powietrza, gleby, natomiast minimalizowanie już występujących niekorzystnych zdarzeń jest celem działań zaradczych.

Zadania z zakresu ochrony powietrza Gmina Miejska Szczytno realizuje zgodnie z zapisami Programu ochrony powietrza uchwalonego przez Sejmik Województwa Warmińsko - Mazurskiego w dniu 26 maja 2020 r. uchwałą Nr XVI/280/20 „w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej” oraz zaktualizowanego uchwałą z dnia 27 czerwca 2023 r. Nr LI/772/23 „w sprawie określenia aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej”.

Jako czynności służące poprawie jakości powietrza można również uznać dokonywanie nasadzeń kompensacyjnych oraz zwiększanie powierzchni zielonych na terenie miasta jak również realizowanie

wielu inwestycji z zakresu niebiesko-zielonej infrastruktury. W roku 2024 na terenie miasta nasadzono 61 szt. drzew (nasadzenia gminne + nasadzenia wynikające z zezwoleń) oraz nałożono obowiązek wykonania 28 szt. nasadzeń kompensacyjnych drzew. Nasadzono również ok. 100 szt. krzewów na terenach należących do Gminy Miejskiej Szczytno.

W ramach działań prewencyjnych polegających na inwestycji w zieloną infrastrukturę Gmina Miejska Szczytno złożyła wniosek (Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027) pn. „Rewitalizacja terenu użytku ekologicznego Mała Biel w Szczytnie”, którego realizacja przełoży się m. in. ochronę istniejącej zieleni, nasadzenia nowych, rodzimych gatunków drzew: wierzby x 14 szt., klon jesionolistny x 14 szt., olsza czarna x 14 szt. topola czarna x 28 szt., wykonanie żywopłotów oraz ścieżek mineralnych, których powierzchnia wyniesie ok. 246 m². Planuje się również odtworzenie trawników, których powierzchnia wyniesie ok. 3500 m². Założenia projektu wpisują się ściśle w szeroko pojęte działania prewencyjne również poprzez zadania zapobiegające efektowi miejskiej wyspy ciepła (nowe nasadzenia drzew utworzą nowe zacienione miejsca, a rozłożyste i wysokie rośliny zielne będą intensywnie nawilżać powietrze, obniżając temperaturę i produkując tlen, jednocześnie wyłapując pyły tworzące smog). W celu zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, jak również redukcji zanieczyszczeń powietrza w ramach wspomnianych powyżej funduszy złożono również wniosek na zakup dwóch dodatkowych autobusów eklektycznych. Planowane jest także czternaście wiat autobusowych wraz ze zintegrowanymi stojakami na rower tzw. „Bike and Ride”. Stojaki pozwolą mieszkańcom na zaparkowanie swojego jednośladu tuż przy przystanku autobusowym lub kolejowym i kontynuowanie podróży środkami transportu zbiorowego. By skutecznie i efektywnie zachęcić mieszkańców do wspólnego dbania o środowisko poprzez zamianę indywidualnego środka transportu na komunikację miejską zaplanowano również przeprowadzenie akcji edukacyjnej poprzez kolportaż ulotek z aktualnym rozkładem jazdy i przystankami w tym przystanków „Bike and Ride”. Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia takich celów środowiskowych jak: zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu, przeciwdziałanie negatywnym skutkom jakie niesie postępująca urbanizacja, działania wspierające edukację ekologiczną oraz zmianę postaw społecznych dot. transportu publicznego i rowerowego.

Działania prewencyjne mające na celu ochronę gleb na terenach gminy miejskiej Szczytno ograniczają się do kontroli przeprowadzanych wraz z funkcjonariuszami Straży Miejskiej w przypadku podejrzenia o wystąpieniu zanieczyszczeń gleb, jak również zgłoszeń od mieszkańców. W roku 2024 jak i w 2025 nie podejmowano powyższych działań.

Czynności prewencyjne z zakresu przeciwdziałania zanieczyszczeniom wód powierzchniowych na terenie Gminy Miejskiej Szczytno realizowane są m. in. poprzez kontrole przeprowadzane przez pracowników urzędu, mające na celu zdiagnozowanie ewentualnych zanieczyszczeń powierzchniowych, jak również wykluczenie występowania nielegalnych urządzeń wodnych odprowadzających nieczystości do jezior. W jeziorach znajdowane są plastikowe i szklane butelki, jednorazowe opakowania oraz różnego rodzaju odpady, które nie tylko szpecą krajobraz i obniżają walory rekreacyjne terenów nadwodnych, ale też bezpośrednio wpływają na jakość wody oraz kondycję lokalnych ekosystemów. Dlatego też trwają prace nad opracowaniem i wdrożeniem działań prewencyjnych poprzez edukowanie społeczeństwa.

Szczycieńskie jeziora są również stale monitorowane pod kątem aktualnej sytuacji fizykochemicznej. Trzy razy w każdym roku kalendarzowym przeprowadzane są badania hydrochemiczne, mające na celu ocenę aktualnego stanu wód oraz rozważenie ewentualnych zabiegów rekultywacyjnych. Po zakończeniu badań przeprowadzonych w roku 2024 przez Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie omówione zostały z panem dr. inż. M. Łopatą – kierownikiem badań, wyniki

badań, zalecenia oraz sugestie. Obecnie trwają prace nad wypracowaniem jak najlepszych rozwiązań przeciwdziałających pogarszającym się warunkom panującym w szczycieńskich jeziorach.

Bieżąca ocena jakości wody przeprowadzana jest również w ramach nadzoru sanitarnego, zgodnie z art. 4 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* oraz art. 344 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2017r. *Prawo wodne* przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Szczycie stwierdzający przydatność do kąpielii wody w Kąpielisku „Domowym” na Jeziorze Domowym Dużym.

Pod koniec 2024 r. Gospodarstwo Rybackie Bartoły Wielkie przeprowadziło zarybianie Jeziora Domowego Dużego, wpuszczając 29 kg narybku jesiennego sandacza. Zarybianie służy nie tylko wędkarzom, ale też ma duże znaczenie dla utrzymania czystości i optymalnych parametrów wody. Drapieżniki oczyszczają wodę, eliminując tzw. ryby spokojnego żeru (karpie, karasie, płocie, leszcze), które bełtając w mule w poszukiwaniu pożywienia - uwalniają fosfor i azot. Trudno oszacować, jaka część narybku przeżyje, stając się dorosłymi rybami. Nie ma też precyzyjnych danych, ile dokładnie ryb żyje w szczycieńskim jeziorze, na pewno natomiast zarybianie przekłada się na prawidłowe działanie ekosystemu w zbiorniku jeziora.

Czynności prewencyjno – zaradcze przeprowadzane są również w trosce o zachowanie w jak najlepszym stanie pomników przyrody, których na terenie Gminy Miejskiej Szczycie mamy obecnie 20 sztuk. Drzewa ze względu na swoją lokalizację tj. bezpośrednie sąsiedztwo ruchliwych dróg, narażane są na liczne choroby i urazy, w wyniku czego wiele z nich wymaga zabiegów specjalistycznych, cięć korekcyjnych i sanitarnych. W roku 2024 zabiegi pielęgnacyjne przeprowadzono na drzewie gatunku klon pospolity rosnącym przy ul. Poznańskiej, stanowiącym pomnik przyrody na podstawie uchwały Nr XXXII/278/2014 Rady Miejskiej w Szczycie z dnia 1 września 2014 r. Prace pielęgnacyjne obejmowały usunięcie suchych i chorych gałęzi, docięcie kikutów po obciętych konarach oraz zabezpieczenie ran i odciążenie konarów drzewa w celu poprawy jego statyki. Przedmiotowe drzewo przedstawiono poniżej.

Fot. 1 i 2. Pomnik przyrody gatunku klon pospolity przed zabiegami pielęgnacyjnymi (po lewej) oraz po (po prawej).

Źródło: Dokumentacja wykonana podczas czynności służbowych. Katarzyn Piekarz

Na początku bieżącego roku Gmina Miejska Szczytno przeprowadziła inwentaryzację, wraz z diagnostyką stanu fitosanitarnego wszystkich drzew pomnikowych, co stanowiło podstawę do sporządzenia harmonogramu, którego celem było określenie stopnia pilności podjęcia zabiegów pielęgnacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem egzemplarzy wymagających natychmiastowych działań zaradczych poprzedzonych wykonaniem specjalistycznych badań dendrologicznych.

Ponadto w kwietniu bieżącego roku opracowano plan monitoringu naszym miejskich pomników przyrody polegający na bieżących kontrolach połączonych z oceną stanu zdrowotnego drzew, by utrzymać nasze miejskie pomniki przyrody w jak najlepszej kondycji oraz jak najszybciej reagować na ewentualne potrzeby przeprowadzenia badań dendrologicznych lub prac pielęgnacyjnych.

Fot. 3, 4, 5. Wybrane pomniki przyrody na terenie Gminy Miejskiej Szczytno.

Fot. 3 Lipa drobnolistna przy ul. Warszawskiej
Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

Fot. 4 Wierzba babilońska przy ul. A. Mickiewicza
Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

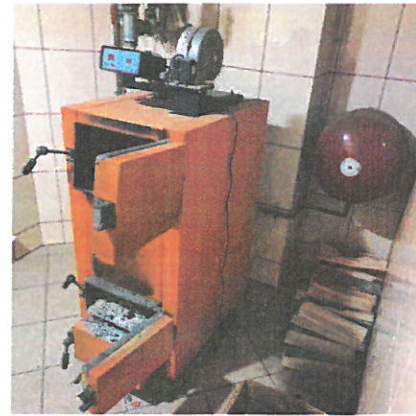

Fot. 5 Dąb szypułkowy przy ul. J. Kochanowskiego
Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

III. ZADANIA KONTROLNO -INTERWENCYJNE

Czynności kontrolno - interwencyjne przeprowadzane są głównie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej i podejmowane są z urzędu, bądź na zgłoszenie mieszkańców. Są to działania obejmujące m. in. kontrole spalania paliw niskiej jakości i odpadów, zanieczyszczania wód powierzchniowych, zaśmiecania i utrzymania czystości nieruchomości stanowiących własność Gminy miejskiej Szczytno. W roku 2024 przeprowadzono 12 kontroli połączonych z działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi oraz wystawiono 1 mandat.

Fot. 6 – 13. Dokumentacja zdjęciowa z przykładowych czynności kontrolno - interwencyjnych.

Fot. 6, 7, 8 Dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas czynności służbowych
Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

Fot. 9, 10 Dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas kontroli dot. zanieczyszczania wód powierzchniowych oraz zaśmiecania nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Szczytno

Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

Fot. 11, 12, 13 Dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas kontroli dot. zaśmiecania nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Szczytno

Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

IV. ZADANIA INFORMACYJNO – KONSULTACYJNE

W celu zwiększenia dostępności wsparcia finansowego na wymianę nieefektywnych i przestarzałych źródeł ciepła dla mieszkańców miasta, od roku 2021 w Urzędzie Miejskim funkcjonuje Punkt Informacyjno - Konsultacyjny „Czyste Powietrze”, umożliwiający właścicielom domów jednorodzinnych uzyskanie dofinansowania do wymiany źródła ciepła oraz wykonania termomodernizacji budynku. Punkt działa od poniedziałku do piątku udzielając informacji dotyczących programu oraz udzielając pomocy w złożeniu wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W roku 2024 za pośrednictwem Gminnego Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego złożono 42 wnioski do Programu „Czyste Powietrze”.

Od 2020 r. realizowany jest również program dotacyjny określony Uchwałą Rady Miejskiej w Szczytnie Nr XXIV/172/220 z dnia 30 października 2020 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej i sposobu jej rozliczania z budżetu Gminy Miejskiej Szczytno na dofinansowanie inwestycji związanych z ograniczeniem niskiej emisji, polegających na wymianie źródeł ciepła w budynkach lub lokalach mieszkalnych na terenie Gminy Miejskiej Szczytno.

Fot. 14, 15, Przykłady przeprowadzonych działań informacyjno - dotacyjnych w 2024 r.

Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

V. ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY DZIKIM ZWIERZĘTOM

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Szczytnie realizują również zadania mające na celu pomoc dzikim zwierzętom, porzuconym bądź wymagających pomocy. Czynności te podejmowane są wraz z Funkcjonariuszami Straży Miejskiej po zgłoszeniach od mieszkańców. Zwierzęta zawsze w pierwszej kolejności poddawane są konsultacji weterynaryjnej, w celu wykluczenia chorób zakaźnych po czym zawożone są do specjalistycznych ośrodków rehabilitacji dzikich zwierząt, gdzie po otrzymaniu niezbędnej pomocy wypuszczane są do środowiska naturalnego.

Fot. 16, 17 Przykłady przeprowadzonych działań z zakresu pomocy dzikim zwierzętom.

Fot. 16 Kania Ruda znaleziona w maju 2025 r. przy Jeziorze Domowym Małym z obrażeniami w obrebie skrzydła

Źródło: Funkcjonariusze Straży Miejskiej

Fot. 17 Puszczyk znaleziony kwietniu 2025 r. przy jednej z dróg publicznych

Źródło: Katarzyna Piekarz, Dorota Tańska

Przedstawiony w niniejszym opracowaniu przegląd zadań związanych z ochroną środowiska nie stanowi zamkniętego katalogu wszystkich podejmowanych czynności, jest to tylko przegląd najczęstszych spraw oraz ich przykłady.